

Ο ΦΑΟΥΣΤ

*Ένας κοσμογυρισμένος Ρωμιός που εύτύχησε να ιδεί τον «Φάουστ» και στο Βερολίνο και σ' άλλα φημισμένα θέατρα της Εξόρωπης, μάς έλεγε την Κυριακή βράδυ, στο φουαγιέ του Βασιλικού, ύστερ' από την παραμυθένια νύχτα της Βαλπούργης, πως για την Αθήνα ή παράσταση του «Φάουστ» είναι μια πρόοδο σημαντική, που μοναχ' αυτή είναι αρκετή να τήνε βάλει πλάι σε κάθε πόλη της Ευρώπης που γέγρασε πιά στον πολιτισμό.

Τήν παρατήρηση του κοσμογυρισμένου Ρωμιού δεν τήνε βρήκαμε καθόλου υπερβολική. Ο άνθρωπος αυτός, σκεφτήκαμε, είδε κι άλλον κόσμο, καταλαβαίνει κι από Τέχνη, είναι κι άνθρωπος που δειροβάται, όπως το παθαίνουμε οι περισσότεροι Ρωμιοί, να λείπει το κελό—πάει λοιπόν να πει πως έχει δικιο και πως έτσι θάνα το πράμα.

Μιά κρίση λοιπόν αυτή για την παράσταση. Έχουμε τώρα κι άλλη μιά—Ρωμιός κι ο δεύτερος κριτικός—για το άθνατο έργο:

—*Οποιος δε θαμάζει τον «Φάουστ», μά τον μάσει και να τότε κρίνει, είναι γαϊδάρης!

Κρίση για την μετάφραση δέν κάνουμε. Ο κ. Χατζόπουλος, μαθαίνουμε, έδωσε στο «Νουμά» δυό τρία κομμάτια απ' αυτή κι όσοι καταλαβαίνουν από ποίηση ως τ'α κρίνουν.

*Ένα από τα κομμάτια που θά δημοσιέψει στο σημερινό φύλλο ο «Νουμάς», είναι και το τραγούδι της άνέμης. Αντιγράφουμε δώ τις τέσσερις πρώτες στροφές του ίδιου τραγουδιού από μια άλλη, τυπωμένη, μετάφραση και σφελνόμε το στόμα μας:

Οίμοι, ήρεμάν
ούδαμου εύρίσκω!
*Άλγος τήν καρδίαν
μού συντρέχει Θρήσκω!

*Όπου λείπ' εκείνος,
δι' έμέ κλαυθμών!
Πᾶς ο κόσμος θρήνος,
άπειρος κευθμών!

Πᾶσα μοι δονείται
φεύ! ή κεφαλή!

Πού προμένει θλιμένη έμει μέσα να φτιάγ
*Όση απόν ίσκιου σου δύναμη δημοφιλῆς εχει μάσει.

*Ω γλυκόπνοη! γύρνα και πάλι κρατώντας
Τη χρυσόχορδη λύρα, διδυράμβρους καινούριους
[ν' άρχίσης.

Τών αντριμιών ή ψυχή τή φωνή σου άγροικώντας
Σιγαλά τό σκοπό θά κρατῆ. Κι άν θά στήσης
Βαρκιούς ξεχασμένους χορούς, τό τραγούδι
Θά χυθῆ μ' άγια δρυή κι άπαλό σαν τό χυοδι.

Της ελιάς τασημόφυλλα κοίτα πως γέρνουν
Λαχταρούν τό θεϊκό μέτωπό σου ναγγίζουν.
Τ' άκρογιάλια άγεράκια γητεμένα σου φέρνουν
Τόν άνθόσπαρτο δρόμο, που ξέρεις, νάνοίζουν.
Στ' άγιότητα τή φλόγα άν δε βρής άναμένη,
Στήν καρδιά μας και πάλι άναπέ τη να μένη.

*Είμ πάλι! μαζί σου να ξανάρθουν κ' οι Χάρες,
Νά πολλίσουν του ρού πανηγύρι και γιορτές της
[Ειρήνης.

Κι άν δε σμίξη ή φωνή σου με πολεμών άνταρες,
Σήση τροπαια Δόξας—πως ξέρεις να στήσης—
Στήν καρδιά, στήν ψυχή και στου ρού τα βαθιά.
Πού θά φέρη τών έργων ή νικητέρα δημοφιλῆ.

*Αναίξέ το και πάλι τήνδονόλαλο στόμα,
Της Αγάπης ή φιλία, ή λαχτάρα της Δόξας, παν-
[του να χυθοῦν.

*Η πηγή της Αλήθειας δε στέργει άκόμα.
Αίξε πάλι τό δρόμο του κήπου, που οι δάφνες
[άνθοῦν.

*Ω γλυκόφωνη! άρχίνα χορό, που θά σείση
Τις καρδιές για να ρουόσουν τό τραγού σου μεθῆσι.

Του παλιού τραγουδιού κάθε άκοίμητος ήχος,
—Τραγουδιού, που τή Δόξα λογιάζει μητέρα—
Δε θά ρουώση τό διάβα σου δίχως
Νά ικανυμίση βαθιά τον άνάλαφρο άδέρα.
Γύρνα πάλι! να στήση στήν ψυχή θαρρετή
Τό τρισθεμελιωτό της παλάτι ή παρθέν' Αρετή.

ΗΛΙΑΣ Π. ΒΟΥΤΣΙΕΡΙΑΝΗΣ

— Είναι αλήθεια πως ο παππής σου είχε ξεκόψει με
τη γιαγιά σου ;
— Αλήθεια ...
— Σά δε ντραπήκανε, τέτοιο γέροι.

αφτό που λέω έκανα τή δοκιμή, γιατί έδωσα χάρισμα 255 κομμάτια βιβλία από τό σύγραμά μου «ή Γλώσσα μας» γραμμένο στην καθαρέβουσα σ' όλους τους βουλευτάδες κ' ύπουργούς. πιστέσω όμως πως δέν τό διάβασαν πολλοί γιατί δέν είχα να πλερώσω και «ντίς παρασί». *Ε μάς πλερώνετε, έ διαβαζομένη» λέν' οι γραμματισμένοι μας, όπως ο Χιώτης στην κωμωδία του Γιακωβάκη Νερούλαῦ». Οι βουλευτάδες όμως ήταν πάλι πολύ καλύτεροι από τους άθρώπους του Πανεπιστήμιου, που δε μου μοίρασαν άκόμα ως τώρα τα βιβλία που έδωσα να μοιραστοῦν χάρισμα στους καθηγητάδες του Πανεπιστήμιου, όσο κι άν πῆγα πολλές φορές στο Πανεπιστήμιο γι' αφτή τή δουλιά. Δι' θέλουνε να διαβάσουν τό βιβλίό μου, βλέπετε, μην τύχει και μάς πονέσουν για τα βάσανα που μάς κάνουν.

Θέλω όμως κ' έχω και τήν άπαιτήση να μάς δείξουν οι δασκάλοι πρώτα πρώτα σε ποιο άλλο μέρος άφησαν οι γραμματισμένοι τή γλώσσα του λαού κ' έφτιασαν άλλη δική τους, και κατόπι σε ποιο έθνος γίνεται από το που γίνεται σ' έμάς, να μην μπορέσει ο πιε ζυπνός άνθρωπος να μάθει όπως πρέπει τή σημερινή του γλώσσα, θυσιάζοντας γι' αφτόν τό σκοπό όλη του τή ζωή.

*Υστερα απ' αφτά τα δυό πράματα θέλω να

μάς δείξουν οι δασκάλοι άν άρτοι με τήν καθαρέβουσα τους δε βατανίζουν και δέν τιμωρούν τό δικό μας έθνος χειρότερα από κάθε τύραννο κι από κάθε δχτρά.

Γιατί να τί γράφει ο Αλιανός στην Ποικίλη Ιστορία του (Ζ' βιβλίον 15). «Ηνίκα τής θαλάσσης ήρξαν Μιτυληναίοι, τοίς άρισταμένοις των συμμαχων τιμωριαν εκείνων επήρτησαν, γραμματα μη μαυθάνειν τους παιδας αυτών, μηδε μουσικην διδάσκεισθαι, πατων καλάσεων ηγησάμενοι βαρυτάτην είναι ταύτην, εν άμαθία και άμουσία καταβιώναι».

Και να τί μάς έκαναν κι άρτοι με τήν καθαρέβουσα τους. Κατώρθωσαν να μη διαβάσει ο λαός μας μήτε βιβλία, μήτε περιοδικά, μήτε φημερίδες, μήτε τον κόβει τίποτις που δε διαβάσει. Τό ξηγήσαμε και τ' άποδείξαμε στο πρώτο βιβλίό μας αφτό τό πράμα εξόν πολλῆς άλλης μαρτυρίας, και με τή διπλή μαρτυρία του καθηγητή κ Ν. Καζιζή και του πριν ύπουργού τής παιδείας, του μακαρίτη Σ. Ρώμα. Παρν. Δ'. τόμ. σελ. 273—4. Τώρ άναφέρουμε και τή μαρτυρία του κ. Θ. Δηλιγιάννη.

*Ο κ. Δηλιγιάννης, όταν μίαν φοράν ο κ. Αθ. Εύταξίας του ώμίλει περί Δηλιγιαννικής τινος εφημερίδος ήτις υβριζε τον εκ Λοκίδος βουλευτήν φι-

Και ο νους κλονείται,
και με πυρπόλη!

Δι' εκείνον μένω
επί της φιλίας,
δι' αυτόν πηγαινω
εις τας ίγυιά!

*Ο κριτικός των σκλονών κ. Πώπ άποκάλεσε τή γλώσσα που μεταχειρίστηκε ο Χατζόπουλος στη μετάφρασή του, «γλώσσα της ταβέρνας». Αν είναι γλώσσα της ταβέρνας αυτή, τότε ή γλώσσα του «Οίμοι ήρεμίων» είναι γλώσσα των σκλονών. Μήπως θά μάς πείτε ύστερ' απ' αυτήν την παρατήρηση, παρακαλούμε, πως δώ κι ζμπρό: θά πηγαινετε στις ταβέρνες γι'ά νάκούτε τήν ευγενική γλώσσα και θά φεύγετε μιλια και μιλια από τα σαλόνια που μιλάνε γλώσσα βρώμικη, που πέρτουν από πάνω της, σε κουλήνια, κι φιλια και οι κευθμώνες;

*Ο,τι κατάρρε ο Χατζόπουλος με τήν ευγενική, με τήν εμπνευσμένη, με τή ζωντανή μετάφρασή του, είνε μεγάλο, πολύ μεγάλο. Δέν έσεβάστηκε μοναχά τον Γκαίτε και δε μάς έχάρισε μοναχά πιστό κ' εύσυνείδητο «έκμαγείο» του μεγάλου έργου, μά και μάς έκανε να χαρούμε τήν έμορφάκι και τή λεθενική τής γλώσσας μας της ζωντανής, τής έθνικής μας γλώσσας, που άποδείχτηκε μιά άκόμη φορά ικανή να ντίσει με πλούσια και φανταχτερή φορεσία και τέχνοτορακτικώτερο κορμί.

Σε τέτια χέρια άν έπεφτε κ' ή Όρέστεια, δε θά γινόντουσαν τό περσινά μακαραλήκια κι ο κόσμος θά καπέλωνε τους δασκάλους μόλις κένανε να του μιλήσουνε για βεβήλωση του άρχαίου τραγικού.

ΚΑΠΙΟΣ

Η ΛΙΜΝΗ

Στήν άκρια της στέκουμαι και κοιτάζω. Φιάνει σέ μένη τής Ισας τό γόργαλο κύλισμα, σι' νανοίρισμα της Φύσης. Μαγέριτε με, δημορφάδες δλοζώντανες, και του όνειρου μου φανεώστε μου τον κόσμο. Τάτταραχο νερό που ένα βήμα μακριά μου μακρύνεται ως γίνει ο μαγικός καθρέφτης που θά μου δείξει τό μεγάλο πόθο. Ω δέντρα κ' έτιές κλαίοντες, που

λον του όντα. τῷ είπε: — «Διό τί άντυχείτε κ-Εύταξία; Είς τήν Λοκίδα άναγινώσκου» εφημερίδας; Σας έρωτώ, διότι είς τήν Γορτυνικήν δέν άναγινώσκου» (Σκρίπ 7 Μαρτίου 1902, κύριον άρθρον). Τό μαρτυρεί αυτό τό πράμα κι ο ίδιος ο Έφταξίας που σώπασε και δέν έδωσε καμιά άπάντηση του Δηλιγιάννη.

Κι ως μάς δείξουν τώρα οι δασκάλοι, που με τήν καθαρέβουσα τους άρτουν άγράμματα τον Έλληνικό λαό, κ' έτσι μάς τιμωρούν πολύ σκληρά χωρίς να είχα πάθει τίποτε κακό από μάς, τί διαφέρει ή δική τους τιμωρία από τήν πιε κληρή τιμωρία των άρχαίων Μιτυληνίων, που άρταν άγράμματα τα παιδιά τῷ τυμαχων τους που σήκωναν κεφαλή;

Μπορεί όμως οι δασκάλοι να πουν, πως οι Λομιοί καταλαβαίνουν καλή τήν καθαρέβουσα, δε διαβάουν όμως γιατί είνε τεμπέλικες, όπως μιά φορά ένας παλιός δασκαλος είχε αφήσει πολλές κέρες νηστικό τ' άλογό του για να τό μάθει να μη φάει, και κατόπι αφού ψόφησε από τήν πείνα έλεγε «Δυστυχία μου, μόλις έμαθε τ' άλογό μου να μη φάει και ψόφησε». Πρέπει όμως να ξέρουν πως έμεις δέν έχουμε καιρό ν' ακούσουμε άνοησίες, και πρέπει να μάς τ' άποδείξουν λογικά πως ο λαός καταλαβαίνει